

vergadering **C291 – LAN16**

zittingsjaar 2011-2012

## Handelingen

### **Commissievergadering**

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 19 september 2012

## INHOUD

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over een evaluatie van de varkenssector - 2191 (2011-2012)                                       | 3  |
| Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de stijgende voederkosten en dalende winstmarges voor Vlaamse veehouders - 2195 (2011-2012) | 6  |
| Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over groepshuisvesting voor zeugen - 2208 (2011-2012)                                              | 10 |

■

**Voorzitter: de heer Jos De Meyer**

**Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over een evaluatie van de varkenssector - 2191 (2011-2012)**

**De voorzitter:** De heer Reekmans heeft het woord.

**De heer Peter Reekmans:** Voorzitter, minister-president, collega's, de varkenshouderij is goed voor ongeveer een derde van het inkomen van de Vlaamse landbouw. De varkenssector is echter al sinds geruime tijd in een diepe crisis gedompeld. Minister-president, begin vorig jaar stelde u nog: "De crisis in de varkenshouderij treft in het bijzonder onze familiale ondernemingen. Ik wil al het mogelijke doen om de sector zo goed als mogelijk door deze moeilijke periode te loodsen".

De jonge varkenshouders van landbouworganisatie Groene Kring trokken een tijdje geleden aan de noodbel. De jonge boeren vrezen voor het voortbestaan van hun bedrijf, zelfs op korte termijn al. Betrokken landbouwers eisen dat het zogenaamde ketenoverleg – met daarin vertegenwoordigers van alle schakels in de vleesindustrie, van producent tot retail – eindelijk iets oplevert voor hen. Ze hopen op 'reanimatie' van het overleg.

Minister-president, vorig jaar stelde u nog verheugd te zijn met de resultaten die voortvloeiden uit het ketenoverleg. Die resultaten zouden bewijzen dat met vereende krachten heel wat mogelijk is in het belang van deze nagenoeg volledig Vlaams verankerde sector. Te oordelen naar de noodkreten die de jonge varkenshouders van landbouworganisatie Groene Kring nu slaken, is er dezer dagen echter geenszins sprake van een verbetering voor hun bedrijven, wel integendeel.

Minister-president, graag kreeg ik meer toelichting over de initiatieven die u eerder nam voor de varkenssector en uw evaluatie van de resultaten ervan. Hoe functioneert volgens u het ketenoverleg? Wilt u initiatief nemen voor nieuw overleg? Hebt u de intentie om nieuwe maatregelen te nemen nu of op korte termijn?

Minister-president, ik stel vast – en u weet dat ook – dat er een schaalvergroting in de landbouw is van familiale bedrijven en bestaande projecten in de dorpskernen die soms bijna semi-industriële activiteiten worden. Regelmatig is hiertegen verzet van de bevolking. In Nederland werkt men effectief aan herstructurering en herlokalisatie van bedrijven omdat ze te groot worden. Is Vlaanderen ook al bezig met die problematiek? Ik heb deze vraag toegevoegd – en ik vraag u geen details – omdat we de komende jaren met deze problematiek zullen worden geconfronteerd. Misschien kunt u toch iets vertellen over de richting die Vlaanderen hier wil uitgaan. Het is belangrijk voor de landbouwbedrijven die met dit probleem kampen.

**De heer Jos De Meyer:** Minister-president, de zorg die de heer Reekmans vertolkt, is terecht en was nog meer terecht op het moment dat de vraag werd ingediend, maar anderzijds moeten we erkennen dat de prijzen intussen – en gelukkig maar – de laatste weken sterk zijn gestegen. Ik moet ook wel zeggen dat de prijzen van de veevoerders zeer sterk gestegen zijn en het is uiteraard de nettowinst die voor de sector belangrijk is.

Minister-president, we mogen ook niet blind zijn voor de inspanningen die zowel door u als door uw kabinet en de administratie zijn gedaan in bijzonder moeilijke omstandigheden. De crisis in de varkenshouderij is natuurlijk niet alleen in Vlaanderen merkbaar, maar ook daarbuiten. Binnen de sector is er wel een grote zorg over de manier waarop de prijsvorming soms verloopt. De producent is vaak – spijtig genoeg – nog steeds de zwakste schakel.

**De voorzitter:** Minister-president Peeters heeft het woord.

**Minister-president Kris Peeters:** Mijnheer Reekmans, uw vraag is een zeer pertinente vraag. Ik heb de prijsevolutie van varkensskarkassen bij. De prijzen zijn nu godzijdank heel

wat beter en zijn sinds 2006 nooit zo hoog geweest. Dat is een heel positieve evolutie. Er staat inderdaad ook een stijging van de kosten tegenover zoals de voorzitter terecht heeft aangehaald. Voor het zomerreces hebben Groene Kring en de jonge boeren een probleem gesignaleerd maar dat probleem is, door de stijging van de prijzen, in een ietwat andere context terechtgekomen.

Al sinds eind 2011 zijn we zeer intensief met de varkenshouderij bezig. Er is een dialoog opgestart en er is een Vlaams actieplan voor de varkenshouderij. 'Stick to your plan' is iets wat we op vele fronten moeten doen: geen nieuwe plannen lanceren maar uitvoeren wat is afgesproken. In dat plan zijn 22 actiepunten geformuleerd die nu in volle uitvoering zijn. U hebt hopelijk, samen met mij, kunnen vaststellen dat de website van het Varkensloket gelanceerd is. U kunt dat ook volgen op de website van het beleidsdomein Landbouw, die de vooruitgang op een zeer transparante manier aantoonst.

Wat de prijsvorming binnen de keten betreft, is er het ketenoverleg. Onder leiding van Boerenbondvoorzitter Piet Vanthemsche heeft dat ketenoverleg een initiatief genomen, samen met alle spelers in de keten.

De afzetprijzen zijn zeer sterk gestegen. Maar er is een nieuw probleem ontstaan. De zeer hoge prijzen voor de varkensskarkassen brengen momenteel problemen met zich mee in de vleeswarenbedrijven, die doorgaans nog met langlopende contracten worden geconfronteerd met de distributiesector, maar die nu hun grondstof, de varkensskarkassen, tegen een zeer dure prijs moeten aankopen en dit niet of nauwelijks kunnen doorrekenen naar hun afnemers. Het probleem is dus verplaatst. Ik ga ervan uit dat het ketenoverleg hierover intern de nodige discussies zal voeren en afspraken zal maken. Mijn administratie en ikzelf zijn natuurlijk altijd bereid om daaraan de nodige ondersteuning te geven. Het ketenoverleg binnen de varkens-voedingssector bestaat uit de Beroepsvereniging van de Mengvoederfabrikanten (BEMEFA), het Algemeen Boerensyndicaat (ABS), de Boerenbond, de Fédération Wallonne de l'Agriculture (FWA), de Federatie van het Belgisch Vlees (FEBEV), de Federatie van de Belgische Vleeswarenindustrie (FENAVIAN), de Federatie Voedingsindustrie (Fevia), Comeos en de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO). De overheid is hierbij geen vaste partner. Dat is op zich goed, als de verschillende elementen van de keten elkaar vinden. Dan moet de overheid daarbij niet betrokken zijn. Ik wil alle partners de kans geven om dat effectief te realiseren. Ik treed uw stelling bij dat overleg nodig en wenselijk is.

Het ketenoverleg is echter geen wondermiddel, ook niet tegen crisissituaties. Maar het kan wel houvast bieden en er kunnen afspraken worden gemaakt. Ik heb begrepen dat de discussies soms moeizaam verlopen, maar het verleden heeft meermaals aangetoond dat het ketenoverleg de moeite loont en dat iedereen er nog altijd wil aan deelnemen. Denk maar aan het initiatief van onze slachthuizen vorig jaar om de plotse en drastische prijsval door toedoen van het Duitse dioxineprobleem beperkt te houden. Of denk aan de overeenkomst tussen het agrofront van de Vlaamse en Waalse landbouworganisaties en Delhaize opdat de efficiëntiekorting die door Delhaize bedongen werd bij haar leveranciers, ten goede zou komen van de Belgische zeugenhouders. Het ketenoverleg heeft dus ook al positieve resultaten opgeleverd. Ik ben voorstander van het voortzetten van het ketenoverleg.

Mijnheer Reekmans, u vraagt of er nieuwe initiatieven zullen worden genomen. Ook hier geldt: 'Stick to your plan.' Hier is dat de uitvoering van het Vlaams Actieplan voor de Varkenshouderij. We zullen die maatregelen verder uitvoeren. We zijn daar nu zeer intensief mee bezig. Indien er zich nieuwe problemen of opportuniteiten voordoen binnen de varkenssector, moeten we daar rekening mee houden. Dat is geen gesloten doos. De omstandigheden kunnen ons ertoe nopen het Vlaams Actieplan voor de Varkenshouderij te heroriënteren. In de voorbije maanden hebben we de sector ook uitvoerig geïnformeerd over de nieuwe mogelijkheden en voorwaarden voor het oprichten van erkende producenten- en brancheorganisaties zoals die in de voorstellen van de Europese Commissie voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid na 2013 opgenomen werden. In de komende maanden zal het Europese en Vlaamse kader hiervoor verder worden uitgewerkt.

Met uw bijkomende vraag raakt u terecht de problematiek van de ruimtelijke ordening en de schaalproblematiek aan. Ik zal daarop uitgebreid terugkomen in mijn beleidsbrief. Wij hebben een aantal initiatieven genomen. Wij nemen dit probleem ter harte. Wij hebben daar onderzoek rond gevoerd.

**De voorzitter:** De heer Reekmans heeft het woord.

**De heer Peter Reekmans:** Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. De prijzen zijn inderdaad gestegen in de periode na het indienen van mijn vraag. De voorzitter en uzelf hebben daarin absoluut gelijk. De parallelle stijging van de prijs van de veevoerders valt toch wel op. Ik vind het opmerkelijk dat op het ogenblik dat een prijs begint te stijgen ook de toeleveranciers hun prijzen aanzienlijk opdrijven. Ik weet niet of daartussen een verband bestaat. Ik pleit absoluut niet voor het reguleren van bepaalde prijzen, maar dat is nu eenmaal de vrije markt die speelt.

Minister-president, het probleem verplaatst zich, ondanks het ketenoverleg. Dat werkt, moet ik toegeven, degelijk en het levert nuttige oplossingen. Maar er is nog altijd geen oplossing gekomen voor de verplaatsing van het probleem. Dat heeft te maken met de grillige prijzevolutie in die sector. Hij blijft onderhevig aan grote schommelingen. Kijk maar naar de evolutie van 2006 tot 2012. Het is een heel wispelturige sector. Hij heeft absoluut al onze aandacht nodig.

De maatregelen van het Vlaams Actieplan voor de Varkenshouderij zijn inderdaad gestart, maar het is mij niet duidelijk wat daarvan de evolutie is. Hoe ziet u zelf de evolutie van alle maatregelen die al zijn genomen? Waar denkt u dat er nog moet worden bijgestuurd?

Ik stel vast dat de prijzen zeer grillig worden. Vanaf 2009 krijgen we de grilligste prijschommelingen. Vanaf die periode zijn de meeste familiale bedrijven vooral bezig geweest met ofwel uitbreiding ofwel hergroepering. Als je vandaag in die sector competitief wilt blijven, is capaciteitsuitbreiding nodig om als bedrijf gezond te blijven. Dat hoor ik van veel mensen die actief zijn in die sector en die van hun landbouwbedrijf een soort semi-industriële activiteit willen maken. Ik ben uiteraard verheugd daarover in uw beleidsbrief te zullen lezen.

Dan komt het ruimtelijk aspect aan de orde. In Nederland heeft men daar enkele jaren geleden succesvol op geanticipeerd. Uiteraard moeten we Nederland qua ruimtelijke structuur niet vergelijken met Vlaanderen. Het is een belangrijke bekommernis. Ik hoop in uw beleidsbrief de nodige oplossingen of tenminste een aanzet tot oplossingen te vinden.

**Minister-president Kris Peeters:** Het is een interessante discussie, waarvan we enkele onderdelen of bijna allemaal ook al in het verleden hebben besproken. Dat de prijzen heel volatiel zijn en nog volatieler worden, heeft ook te maken met het Europese landbouwbeleid, dat de landbouw meer marktgedreven wil maken. De heer Callens stelt daar straks ook nog vragen over. Daardoor is de volatiliteit van de prijs meer aanwezig dan vroeger. Dat is een element.

Een tweede element is de vraag hoe je daarmee moet omgaan. De volgende weken zal ik bijkomende initiatieven nemen en overleg plegen over de problematiek van het inschatten van die risico's. Ik verwijs ook naar de problematiek van de markten van tarwe en andere producten. Op een baisse en een hausse van die markten wordt zwaar gespeculeerd. Een derde element zijn de discussies en de nieuwe regelgevingen met betrekking tot dierenwelzijn en enkele andere zaken. Ook dat komt straks nog aan bod.

Het actieplan kunt u op de website bekijken. De bedoeling is natuurlijk om alle twintig actiepunten zo snel mogelijk te realiseren. Sommige hebben we volledig in handen, zoals het Varkensloket, dat al gelanceerd is. Voor andere moeten we met de sector in overleg treden. Uiteraard overleggen we regelmatig met de sector. Als er nieuwe opportuniteiten of uitdagingen zijn, zijn we de eersten om ons actieplan wat bij te sturen. Het belangrijkste is dat we uitvoeren waartoe we ons hebben geëngageerd, samen met de sector.

**De voorzitter:** Ik verwijs naar ons werkbezoek vorig jaar, dat inspirerend kan zijn op het vlak van schaalverandering.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de stijgende voederkosten en dalende winstmarges voor Vlaamse veehouders  
- 2195 (2011-2012)**

**De voorzitter:** De heer Callens heeft het woord.

**De heer Karlos Callens:** Minister-president, de vraag sluit aan bij wat u vandaag al gezegd hebt. Sinds ik de vraag heb ingediend, is die nog acuter geworden. Intussen zijn heel wat zaken niet goed gelopen voor de opbrengst van maïs enzovoort, door het natte voorseizoen en het droge naseizoen.

Door de stijgende graanprijzen zien de Vlaamse veehouders hun kosten andermaal substantieel stijgen. Heel wat veehouders mengen immers graan in het voeder van hun dieren of er zit graan in de mengvoeders die ze aankopen. De varkens- en pluimveehouders voelen deze stijging van de graanprijzen het sterkst, maar ook de rundveehouders blijven niet buiten schot, zeker niet de laatste weken. In de varkenssector is de prijsvorming al problematisch, en met de stijgingen zijn we er nog niet. Bovendien wordt de concurrentie voelbaar met Duitse varkensboeren, nota bene producenten op de belangrijkste markt voor de Vlaamse varkensboeren voor de afzet van hun producten. Binnen de landbouwsector, meer bepaald bij de veehouders, groeit dan ook de onrust en klinkt de roep naar een kostendekkende prijsvorming.

De kwestie roept herinneringen op aan de commotie die in 2009 ontstond toen de melkprijzen ingestort waren. Van overheidswege werd een Prijzenobservatorium opgericht, dat de prijsvorming in elke schakel van de keten nader moest bestuderen en aldus moest helpen voorkomen dat één of enkele schakels ongeoorloofde winsten zouden maken op de kap van de boeren. Destijds ging die commotie zelfs gepaard met vrij agressieve acties, zoals melkstakingen of het uitgieten van melk over weides of in grachten.

Ook nu weer duiken de eerste dreigingen voor nieuwe syndicale acties op. De gemoederen van de producenten worden extra verhit door acties in de distributiesector, waar als het ware weggeefoorlogen aan de gang zijn, met vleesproducten aan een bijzonder lage prijs of één-kopen-één-gratisacties. Ofschoon de consument hiervan op korte termijn de vruchten plukt, vrezen de producenten nog lagere winstmarges en extra druk vanuit de distributie om hun producten aan nog lagere prijzen aan te bieden. Op termijn zal zich dat vertalen in meerdere bedrijven die in financiële moeilijkheden komen.

Minister-president, hoe schat u de gevolgen in van de hogere graanprijzen en allerhande agressieve promotieacties in de distributiesector rond vlees voor de rentabiliteit en overlevingskansen van de Vlaamse rundveehouders? Hebt u hierover al overleg gepleegd met de landbouworganisaties? Zo ja, welke afspraken werden er gemaakt? Zo neen, zult u op korte termijn overleg organiseren?

Hoe staat het met de werking van het Prijzenobservatorium? Tot welke tastbare resultaten heeft dit forum al geleid? Is een bijsturing van de werking wenselijk, met het oog op de nieuwe moeilijkheden die dreigen te ontstaan bij de Vlaamse veehouders?

Overweegt u specifieke maatregelen, eventueel in overleg met uw federale collega's van Landbouw en Economie, om te komen tot een meer kostendekkende prijsvorming?

Is de vraag van de veehouders haalbaar en wenselijk om in de context van het gemeenschappelijk landbouwbeleid te komen tot een gegarandeerde minimumprijs die kostendekkend is?

**De heer Jos De Meyer:** Minister, collega's, ik vind de vraag over het Prijzenobservatorium bijzonder interessant, want de werking kan misschien efficiënter. U weet echter ook dat de verantwoordelijke minister geen Vlaams minister is, maar een federaal minister. U kent die uiteraard goed. Misschien moet die eens aan tand worden gevoeld.

**De voorzitter:** Minister-president Peeters heeft het woord.

**Minister-president Kris Peeters:** Voorzitter, collega's, dit zijn interessante vragen. Dat geldt zeker voor de laatste vraag, mijnheer Callens. Uw vraag naar een gegarandeerde minimumprijs is voor een doorgewinterd liberaal een erg innoverende insteek. Ik kom er nog op terug. *(Opmerkingen van de heer Karlos Callens)*

U had het over een gegarandeerde minimumprijs. In elk geval sta ik open voor alle innoverende voorstellen. Nu zal ik proberen om op al uw vragen antwoorden.

Uw eerste vraag gaat over het probleem van de hogere graanprijzen. Een prijsstijging van de grondstoffen voor de veevoerders heeft logischerwijze repercussies voor de productiekosten van de veehouders. De mate waarin dat het geval is, hangt af van welke en hoeveel krachtvoerders deel uitmaken van het voederpakket en van wat de betrokken veehouder zelf aan voedergewassen produceert. Men kan de zaken dus niet zwart-wit voorstellen. Nuanceringen zijn nodig. Zo kan het aandeel van de voederkosten voor een gesloten varkensbedrijf tot 70 procent van de totale kosten bedragen. Ook voor pluimvee ligt dat aandeel hoog. Voor de grondgebonden rundveehouderij is dat heel wat minder het geval, en hangt de omvang van het aandeel ook af van de mate van begrazing en aanwending van ruwvoerders. Het aandeel van de voederkosten ligt dus zeker voor de gesloten varkensbedrijven zeer hoog.

Promotieacties voor vlees zijn gebruikelijk in de retailsector. De beoordeling daarvan is vrij complex. Bij een zwakke vraag kunnen die acties zorgen voor een toename van de omzet. Wie in de keten al dan niet inlevert op zijn marge, doet dat in het kader van de commerciële overeenkomsten. Het herhaald 'braderen' van de vleesprijs kan evenwel bij de consument een fout beeld scheppen van de ware productiekosten. Het gevaar bestaat dat iedereen zou gaan denken dat de normale prijs voor een steak 1 of 2 euro is. Het is hoe dan ook voor een duurzame ontwikkeling van de hele vleesketen van belang dat een billijke vergoeding voor de producenten op termijn niet wordt gecompromitteerd. Iedereen in de keten moet zich daarvan bewust zijn. Met een actie kan men wel even zijn voordeel doen, en dan denk ik aan een voorbeeld als IKEA. Maar op langere termijn is 'braderen' een negatieve zaak voor de hele keten.

Wat uw tweede vraag betreft, kan ik stellen dat mijn administratie vanzelfsprekend voeling heeft met de markt en geregeld contact heeft met de sector. Ik ga ervan uit dat het probleem van de hoge voederkosten aan bod komt in het ketenoverleg. Als de sector het wil, ben ik uiteraard bereid actie te ondernemen. Maar het zou beter zijn dat de sector in het ketenoverleg oplossingen kan uitwerken.

Met uw derde vraag peilt u naar de werking van het Prijzenobservatorium. De heer De Meyer had het er ook al over. Ik wil graag actie ondernemen, maar het Prijzenobservatorium is een orgaan dat onder de voogdij staat van de federale minister van Economie. Ik heb begrepen dat u mij aanspoort om bij hem aan te dringen op verduidelijking. Ik ga ervan uit dat u dat ook zelf zult doen. Ik heb wel vernomen dat onlangs een hervorming van het mededingingsapparaat is goedgekeurd, waarbij de rol van het Prijzenobservatorium zou worden versterkt en een aantal procedures sneller zouden kunnen verlopen. Dat is een positieve zaak. Maar uit respect voor mijn federale collega laat ik hem een en ander toelichten en geef ik hem de kans om actie te ondernemen opdat het Prijzenobservatorium resultaten boekt.

Met uw vierde vraag wilt u weten of ik specifieke maatregelen overweeg om te komen tot een meer kostendekkende prijsvorming. Vandaag zijn er reeds een aantal instrumenten voorhanden om zich in te dekken tegen stijgende graanprijzen. Zo bestaat er de mogelijkheid om te acteren op de termijnmarkten. De Vlaamse overheid heeft vorig jaar financiële middelen vrijgemaakt voor de naschoolse vormingsorganisaties van de Boerenbond en het ABS voor het geven van opleidingen rond termijnmarkten. Ook vanuit de landbouwvoorlichting werd hieraan aandacht geschonken op studiedagen. In de hervormingsvoorstellen van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid na 2013 wordt ingezet op een betere samenwerking en organisatie binnen de agrovoedingsketen en op een evenwichtigere positie van de producent in de keten. Aan deze twee belangrijke doelstellingen wordt uitwerking gegeven door het scheppen van ruimere mogelijkheden voor producenten- en brancheorganisaties. Ik heb er al naar verwezen. Om dit in Vlaanderen voor te bereiden heb ik reeds een overleg laten organiseren met de verschillende sectoren om hen hierover te informeren en de mogelijkheden na te gaan.

U had een zeer interessante vraag over een gegarandeerde minimumprijs. Daar heb ik ook al even naar verwezen. Ik vraag me af of u daar zelf achterstaat. Of wilt u de mogelijkheden van een minimumprijs aftasten? Dergelijke vragen krijg ik normaal gezien vanuit socialistische hoek. Zij zijn daar ideologisch meer mee vertrouwd dan de liberalen. Maar ideologieën kunnen wijzigen en zich met elkaar vermengen. Ik wil echter geen politiek debat lanceren.

Ik heb al gezegd dat het Europese landbouwbeleid sinds meer dan twintig jaar naar een meer marktgestuurde en dynamische landbouw streeft, met minder overheidstussenkomst en meer initiatief van de ondernemers. De vroegere instrumenten voor marktsteun zijn mede onder impuls van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) afgebouwd of beperkt tot een ultiem vangnet. Het instellen van gegarandeerde minimumprijzen wordt in het kader van de WTO als niet-tolereerbare concurrentieverstorende steun aanzien. Het is dus beter de hoop te stellen op het eerder genoemde nieuwe kader van samenwerking tussen de marktdeelnemers dan op overheidsgaranties, tenzij u Karel De Gucht en anderen zover krijgt dat ze de aanpak van de WTO kunnen wijzigen.

**De voorzitter:** De heer Callens heeft het woord.

**De heer Karlos Callens:** We moeten de zaak bekijken zoals we dat in het verleden al gedaan hebben. Het is een moeilijk probleem, daar moeten we eerlijk in zijn, het zal niet van vandaag op morgen worden opgelost. Het is een marktprobleem en dat is even zwaar als een beursprobleem. Niemand kan in een glazen bol kijken. De overheid kan moeilijk iedereen zijn zin geven inzake die prijzen.

Ik blijf ervan overtuigd dat we moeten blijven innoveren en zoeken naar oplossingen. De minister-president heeft erop gealludeerd. U weet dat marketing een beetje mijn dada is. We moeten vooral zorg blijven dragen voor onze kwaliteitsproducten. Een winkel bradeert niet met merkproducten: alleen producten van lagere kwaliteit worden gebradeerd. Het braderen van kwaliteitsvlees kan niet en zou niet mogen kunnen. We moeten de kwaliteit nog meer benadrukken zodat iedereen beseft dat dat niet kan. We moeten de kwaliteit koppelen aan promotie. We maken al promotie via het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM), maar we kunnen dat misschien nog opdrijven. Dat zijn mijn voorstellen.

Het voorstel van de minimumprijs komt van de Boerenbond. Dat is hun eis. Denk niet dat het idee van mij komt, mijn vraag was: vindt u dat haalbaar?

Ik wil nog een andere zaak politiek aankaarten. We zitten dicht bij de verkiezingen, we mogen ons nu niet laten doen. De federale minister van Economie is Johan Vande Lanotte als ik me niet vergis. Hij – en niet Open Vld zoals u suggereert – kan iets doen aan de prijzen.

Het klopt, minister-president, we mogen dit probleem niet politiek gebruiken. We moeten samen zoeken naar oplossingen. We moeten de sector helpen en steunen. We moeten de voet op het gaspedaal houden, anders gaan we terug naar af. Dat zou de sector in een echte crisis storten.



**De voorzitter:** De heer Vanlerberghe heeft het woord.

**De heer Jurgen Vanlerberghe:** Ik wil niet ingaan op de grond van de zaak. Ik wil het probleem zeker niet banaliseren of ridiculiseren.

Ik stel met enige genoegdoening vast dat – om het wat scherp te stellen – heel wat ‘herauten’ van de vrije markt toch wel eens durven terug te grijpen naar ideologische recepten die niet in hun standaardwoordenboek staan wanneer het gaat om problemen die er echt toe doen – en landbouw is er zo een. Landbouw staat misschien niet bovenaan op de agenda van een socialistische partij, maar het blijkt dat we uiteindelijk toch de recepten in huis zouden hebben om de problemen van onder meer collega Callens op te lossen.

**De voorzitter:** De heer Sintobin heeft het woord.

**De heer Stefaan Sintobin:** Voorzitter, minister-president, het is wel de pseudotoekomstige burgemeester van Kortrijk die gestart is met het Prijzenobservatorium en er jarenlang niets mee heeft gedaan. Het Prijzenobservatorium is een eindeloos verhaal. Misschien moet men het stopzetten en moet er geen overleg zijn. U antwoordt al drie jaar lang dat u contact zult opnemen. Ik weet dat het niet allemaal van u moet komen, maar misschien moeten we ons toch eens durven af te vragen of we ermee doorgaan en of we niet beter een andere manier zoeken om het ketenoverleg en het Prijzenobservatorium te organiseren. Het wordt stilaan tijd om te weten waar we aan toe zijn.

**De heer Jos De Meyer:** Mijnheer Sintobin, ik wil eraan toevoegen dat het een geluk is dat er ketenoverleg is en dat de verschillende spelers op het veld voor overleg worden samengebracht. Dat is constructief. Ongetwijfeld zijn er soms resultaten geboekt, maar niet altijd die die de sector zelf wenste. Ik zou hoegenaamd niet heel dit concept in twijfel willen trekken. Er zijn grote inspanningen gebeurd. Misschien heb ik uw vraag te ongenueanceerd begrepen.

**Minister-president Kris Peeters:** Er is een verschil tussen het ketenoverleg en het Prijzenobservatorium. Met de weliswaar beperkte resultaten van het ketenoverleg en de actoren die het willen bemannen en bevrouwen, kunnen we dit alleen maar ondersteunen. Het Prijzenobservatorium is natuurlijk een ander dossier. Ik heb, net zoals de heer Sintobin, meer dan de indruk dat we naar een grens gaan waar de vragen die nog zullen worden gesteld, eigenlijk zonder voorwerp zijn. Ik wil ook niet iedere keer verwijzen naar het Prijzenobservatorium. Als daar niets uit komt, kan de Federale Regering het beter opdoeken.

Er zijn op het federale niveau nieuwe beslissingen genomen die we toch nog een kans moeten geven, maar er zijn grenzen aan het afwachten. Op een bepaald moment stopt het.

Ik heb begrepen dat de auteur van dit voorstel iemand van de boerenorganisaties is. Het was me niet bekend. Met de WTO en de Europese dynamiek kunnen we moeilijk succesvol in die richting landen. Als men openingen ziet, wil ik er graag kennis van nemen en verder onderzoeken.

Ik heb ook begrepen dat sp.a het landbouwbeleid op Vlaams en Europees niveau gaat ondersteunen. Dat is zeer hoopvol omdat ik ervan uitga dat zo het landbouwbeleid alleen maar kan verbeteren. Ik kijk dus uit naar het nieuwe politieke jaar en de inbreng van alle collega's, in het bijzonder van die van sp.a.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *De heer Stefaan Sintobin, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

**Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over groepshuisvesting voor zeugen - 2208 (2011-2012)**

**De voorzitter:** De heer De Meyer heeft het woord.

**De heer Jos De Meyer:** Voorzitter, minister-president, collega's, op 1 januari 2013 wordt de Europese verplichting tot groepshuisvesting voor zeugen van kracht waarbij drachtige zeugen vrij moeten kunnen bewegen in groepsverblijven.

In de vakpers vernemen we nu dat talloze varkensbedrijven te koop staan onder andere omdat ze de nodige middelen niet bezitten om in 2013 te voldoen aan deze Europese verplichting. Dit wordt bevestigd door Boeren op een Kruispunt: "Sommige bedrijfsleiders hebben wel de wil om voort te doen en over te stappen op groepshuisvesting, maar het ontbreekt hen aan de middelen om de omschakeling rond te krijgen." Uiteraard ben ik op de hoogte van de financiële steun van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF).

Daarnaast zijn er de verouderde zeugen- of mestvarkensbedrijven. Een Vlaamse varkensboer is gemiddeld ouder dan 55 jaar, en op deze leeftijd gebeuren ook geen grote investeringen meer. Volgens de makelaars is in Vlaanderen het aanbod varkensbedrijven groot en de vraag klein. Bovendien zijn vele landbouwers door de aanhoudende slechte conjunctuur in de varkenshouderij op zoek naar een alternatief. Dit moet uiteraard gecorrigeerd worden met het antwoord dat u hebt gegeven op de vraag van de heer Reekmans.

Minister-president, hebt u een zicht op hoeveel bedrijven deze omschakeling hebben uitgevoerd of nog zullen uitvoeren en op hoeveel landbouwers eraan denken om hun bedrijf stop te zetten? Op welke wijze worden de varkenshouders geholpen om deze noodzakelijke ingrepen uit te voeren? Hoe worden zij begeleid? Ik heb het hier niet enkel over de steun van het VLIF, ons bekend. Zijn er ook voor de 'wijkers' begeleidingsmaatregelen?

**De voorzitter:** Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

**Mevrouw Tine Eerlingen:** Ik vind dit een zeer interessante vraag. Ik vernam dat de federale overheid tijdens de zomer zou onderzoeken hoeveel mensen er effectief hebben omgeschakeld en hoeveel er nog plannen hebben om om te schakelen. Minister-president, kunt u ons die cijfers meegeven?

Deze sector is in crisis, de heer De Meyer zei het al. De prijzen zijn laag, de kosten hoog. Biologische varkenshouderijen zouden betere resultaten kunnen voorleggen. Dat is natuurlijk een specifiek segment en ik zal dus niet zeggen dat dat dé oplossing is. Wordt dit kenbaar gemaakt aan landbouwers die aanpassingen willen doorvoeren? Als ze dan toch willen investeren in aanpassingen, kunnen ze misschien meteen de omschakeling maken naar biologische landbouw. Dat zal zeker ook geen rozengeur en maneschijn zijn, maar misschien zal het toch een iets beter inkomen garanderen. En zo kan meteen ook het tekort aan bioboeren in die sector worden aangepakt.

Worden er ook acties ondernomen om bij de consument het aspect dierenwelzijn te verduidelijken? Wordt het de consument duidelijk gemaakt dat het misschien de moeite loont om ietsje meer te betalen voor het vlees omdat het ook voor de dieren beter is dat er investeringen worden gedaan? Uiteindelijk is de grote investeringskost het grote probleem. Op dit moment hebben ze die middelen nog niet ter beschikking, maar als ze uitzicht hebben op een beter inkomen, is het voor veel mensen misschien toch de moeite waard om toch nog die aanpassingen te doen.

**De voorzitter:** De heer Callens heeft het woord.

**De heer Karlos Callens:** Minister-president, wij zijn al een beetje laat. 1 januari 2013, dat is morgen. Het is niet eenvoudig om daarover nu nog beslissingen te nemen. Denkt u dat dit nog

met een paar maanden kan worden uitgesteld? Voor een aantal mensen zou dit belangrijk kunnen zijn.

Voor sommige landbouwers zou het interessant kunnen zijn dat u eventjes overlegt met uw collega van Ruimtelijke Ordening. Voor wat betreft de uitbreiding van hun hokken zitten ze serieus in de problemen. Ik heb het vooral over landbouwers in de niet-geëigende zones. Ik ken een voorbeeld in Roeselare. Daar hebben ze een deel van de landbouwgronden tot ambachtelijke zone omgevormd. Een van die landbouwers zit daar nu met zijn huis en zijn varkenshok in een ambachtelijke zone naast een groot bedrijf. Dat groot bedrijf is niet geïnteresseerd in zijn bedrijfje. Maar hij kan niet uitbreiden. Als een landbouwbedrijf wenst uit te breiden, zitten ze in de problemen zodra één buur een beetje reclameert. Wij moeten de minister van Ruimtelijke Ordening daarover aanspreken. Dit is een probleem voor bepaalde varkenshouders, die nu zeer dringend hun vergunning nodig hebben.

**De voorzitter:** Minister-president Peeters heeft het woord.

**Minister-president Kris Peeters:** Mijnheer De Meyer, onlangs was er een bevraging van de zeugenhouders door de Federale Overheidsdienst (FOD) Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. Uit die bevraging blijkt dat in Vlaanderen nu al 63 procent van de bedrijven conform is. Tegen eind dit jaar zou dat oplopen tot 93 procent. Binnen de restgroep van 7 procent roept ruim 60 procent het wachten op vergunningen of financieringsredenen in als verantwoording van de achterstand. In totaal zou 17 procent van wie nog niet is omgeschakeld hieraan verzaken door in de komende maanden op te houden met de zeugenhouderij. De meesten daarvan zouden wel verder gaan met enkel vleesvarkens en/of een andere landbouwactiviteit.

Sinds 2004 is er via het VLIF steun mogelijk voor varkensbedrijven voor investeringen in groepshuisvesting en ammoniakemissiebeperking. Waar het aandeel van varkensstallen in het totale steunbudget in 2004 minder dan 1 procent bedroeg, was dit in 2010 15 procent, met een hoogtepunt van 18 procent in 2007. De herinrichting van zeugenstallen met groepshuisvesting neemt vanaf 2011 sterk toe. Van de 0,7 miljoen euro aangevraagde investeringen in 2010 gaat het naar 4,2 miljoen euro tijdens 2011. Vanaf het begin van dit jaar zijn er al 76 aanvragen ingediend voor een totaal investeringsvolume van 3,9 miljoen euro. Deze cijfers tonen aan dat er sinds begin 2011 sterk wordt geanticipeerd op de verplichte groepshuisvesting vanaf 2013.

In het verleden is er in de voorlichtingsacties meermaals op gewezen dat omschakelen naar groepshuisvesting conform de regelgeving ook op een eenvoudige wijze en met minimale investeringen kan. Aangezien de oppervlakte-eisen voor groepshuisvesting hoger liggen dan voor individuele huisvesting, gaat dit vaak wel gepaard met een verlies aan plaatsen en een suboptimale stalindeling. Dit kan dus voor een specifiek bedrijf als tijdelijke maatregel worden beschouwd om de zeugenhouderij ook na 2013 verder te zetten en een gunstiger investerings- of uitstapmoment te kiezen. De beschikbare informatie hieromtrent kunt u vinden op de website van het varkensloket, dat daarstraks ook aan bod kwam. Mocht u het nog niet weten, de website is: [www.varkensloket.be](http://www.varkensloket.be). Eenvoudiger kan niet, denk ik.

U vraagt of er ook voor de 'wijkers' begeleidingsmaatregelen zijn. De 'wijkers' gaan in de meeste gevallen door met een andere landbouwactiviteit en kunnen daarvoor een beroep doen op alle maatregelen die de Vlaamse overheid aanbiedt. De vzw Boeren op een Kruispunt heeft als doel bedrijven die met een moeilijke beslissing geconfronteerd worden bij te staan. Het stoppen met een eerder voor het bedrijf belangrijke zeugentak kan zeker een aanleiding zijn om op deze dienstverlening een beroep te doen. Dat is het antwoord op uw vragen, mijnheer De Meyer.

Ik heb hier een overzicht van wat we allemaal hebben gedaan sinds 2009. Het is een indrukwekkend lijstje. Mijnheer Callens, u vraagt of we niet te laat in gang zijn geschoten. Misschien hebt u het dan over mijn nieuwe Franse collega van socialistische ideologie. Die is

nu in gang geschoten en heeft voor heel Frankrijk, als ik me niet vergis, een bedrag van 10 miljoen euro vrijgemaakt. (*Opmerkingen van de heer Karlos Callens*)

Ik ben zeker niet te laat. Ik ben er al sinds 2009 mee bezig. De lijst wordt u bezorgd, collega's. Die is indrukwekkend. De Franse minister heeft nu het licht gezien – beter laat dan nooit. U had het zeker over hem, mijnheer Callens, en niet over de Vlaamse minister van Landbouw.

Uitstel is geen goede zaak, mijnheer Callens. Tegen het einde van dit jaar zou 93 procent in orde zijn. We hebben dat ook meegemaakt met de kippen. Als je het uitstelt, denkt men dat men het niet hoeft te doen en wacht men af. En als de uiteindelijke deadline er is, zit men met hetzelfde probleem. Ik heb begrepen dat zelfs de boerenorganisaties niet voor uitstel pleiten, maar die horde willen nemen. Op Europees niveau denkt men ook niet aan uitstel. Het is wijs om geen uitstel te geven en er niet nog eens een nieuwe datum op te plakken. U moet ook altijd rekening houden met wie wel zwaar heeft geïnvesteerd. Die zijn dan 'gesjareld', als ik dat zo mag uitdrukken, omdat ze wel hebben geanticipeerd. De achterblijvers, die wachten tot het laatste moment, worden dan beloond. Dat is geen goede zaak.

Mevrouw Eerlingen, u had het over biologische landbouw bij de zeugen en de varkenshouderij. Bij mijn weten zijn er vier bedrijven die biologisch werken in deze sector. U weet dat wij acties ondernemen onder de noemer 'Bio zoekt boer'. Op een positieve wijze willen we de landbouwers laten inzien dat biologisch produceren voordelen heeft en mogelijkheden biedt. Dat is een proces van overtuigen en extra steun. Stap voor stap gaan we in die richting. We hebben ook overlegd met een aantal slachthuizen over de biologische varkens. We nemen dat ter harte.

We hebben gangbare landbouw en biolandbouw. Ik herinner me, mijnheer Sintobin, dat uw echtgenote zeer fanatiek bioproducten koopt. Dat is zeer goed. Maar ik wil het altijd in het juiste kader plaatsen. Er zijn opportuniteiten voor onze landbouwers in de bioproducten. Ze kunnen daarop inspelen. Maar dat betekent niet dat de gangbare landbouw geen kwaliteitsvolle producten aflevert of dat we die in een hoek moeten duwen ten voordele van de biolandbouw. Dat hebt u ook niet gezegd. In dat kader moeten we de nodige acties nemen. We moeten ervoor zorgen dat er voor die bioproducten een afzetmarkt is. Landbouwers die daarin een opportuniteit zien, moeten kunnen instappen en andere die dat te vroeg vinden of niet opportuun, moeten onverkort kunnen blijven werken in die – tussen aanhalingstekens – 'gangbare' landbouw.

**De heer Jos De Meyer:** Ik wil u eerst geruststellen, mijnheer Callens. Dit is een opvolgingsvraag, want als ik dezelfde vraag opnieuw stel in hetzelfde werkjaar, laat de waarnemend voorzitter dat niet toe. Mevrouw Eerlingen en ik hebben dat in het verleden al meermaals in het debat gebracht.

Minister-president, u hebt heel interessante cijfers, die wijzen op de enorme flexibiliteit en slagkracht van de sector. Dat verdient hoe dan ook onze waardering.

Ik kom even terug op de problematiek van de 'wijkers'. Bij degenen die omschakelen naar andere sectoren binnen de landbouw of ondertussen de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, is het probleem natuurlijk veel geringer. Maar er is ook een beperkte groep die jammer genoeg de beslissing moet nemen om de sector te verlaten. Zij moeten van een zelfstandig statuut overschakelen op een ander. Wie niet onmiddellijk werk vindt, wordt met zeer veel zorgen geconfronteerd. Het gaat weliswaar om een kleine groep. Toch wil ik dat probleem onder de aandacht brengen, want een oplossing ligt niet voor de hand.

**Mevrouw Tine Eerlingen:** Ik zeg niet dat iedereen biolandbouwer moet worden. Ik ben van oordeel dat beide modellen naast elkaar moeten kunnen bestaan en mensen zelf moeten kunnen kiezen. Ik wil eerder pleiten voor het samenbrengen van de aanpassingen aan de zeugenhuisvesting en de biolandbouw. De verbinding wordt niet altijd gemaakt, hoewel dat ertoe zou kunnen leiden dat die mensen een betere prijs zouden kunnen krijgen.

In Nederland heeft men een sterrenstelsel ingevoerd waarmee men de kwaliteit van het vlees aangeeft. Het vlees van varkens die in betere omstandigheden worden gehouden dan andere, krijgt meer sterren, en dus ook een hogere prijs. Zo ook krijgt de consument informatie, en weet hij waarvoor hij betaalt. Misschien is dat een methode die er ook kan toe leiden dat de landbouwer stilaan een betere prijs krijgt én het dierenwelzijn wordt verbeterd.

**Minister-president Kris Peeters:** Mijnheer De Meyer, wij nemen het probleem van de 'wijkers' echt ter harte. In dat verband verwees ik al naar Boeren op een Kruispunt. Die organisatie biedt een zeer goede begeleiding aan, ook op individueel niveau. Wij geven heel wat subsidies aan die werking. Die organisatie verdient onze waardering.

Mevrouw Eerlingen, met het sterrenstelsel doelt u wellicht op wat de keten Albert Heijn doet. Ik weet niet of iedereen in Nederland die werkwijze waardeert. Evenmin weet ik of dat stelsel soelaas biedt aan de producenten. Ik houd dat in het oog, maar in de beoordeling moeten wij genuanceerd zijn. In Vlaanderen hebben wij het kwaliteitslabel Certus ingevoerd. Wij moeten er goed voor opletten dat Vlaanderen geen sterretjes begint te zien, met alle gevolgen van dien. Niemand heeft baat bij een warboel.

U weet dat ik in het kader van het Vlaams varkensplan het Vlaams varken goed in de markt wil zetten: een kwaliteitsvol varken dat alleen hier kan worden geproduceerd. De sector moet daarbij worden betrokken. Zelf heb ik geen tijd om die varkens te kweken, toch niet zolang ik minister-president ben. In elk geval volg ik de ontwikkelingen op en sta ik open voor elk voorstel. Misschien moet u zelf eens uw oor te luisteren leggen bij de mensen die in Nederland met dat sterrenstelsel werken. Ik denk dat dit stelsel niet zaligmakend is.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

■